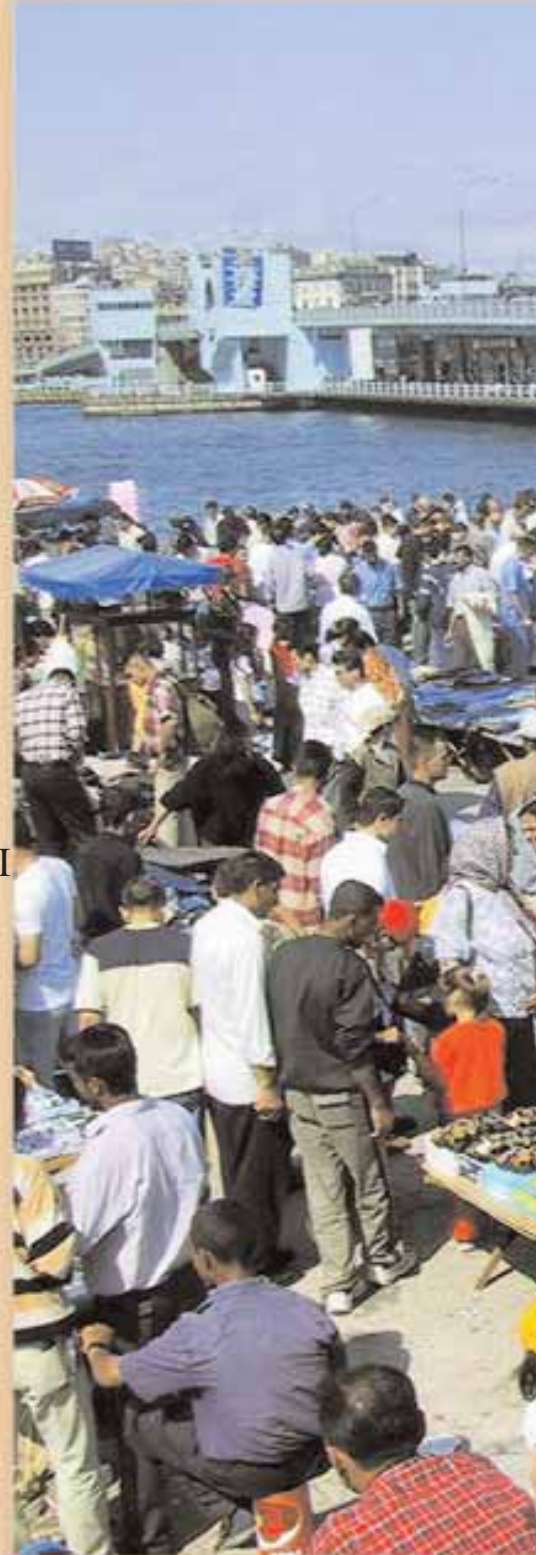

MEKÂNSAL BİR SENTEZ: TÜRKİYE

7. Bölüm

TÜRKİYE'DE NÜFUSUN GELECEĞİ

- TÜRKİYE'NİN NÜFUS POLİTİKALARI
- TÜRKİYE'NİN NÜFUS
PROJEKSİYONLARI

Konuya Başlarken

Aynı köyde yaşayan iki arkadaştan Ali ; ailesiyle birlikte büyük şehre yerleşti. Köyde kalan Murat ise tarım ve hayvancılıkla uğraşmaktaydı. Tarımda teknoloji günümüzdeki kadar gelişmiş değildi. Tarım, insan gücüne dayalı yürütüldüğünden aileler iş gücüne ihtiyaç duymaktaydı. Bu nedenle Murat erken yaşta evlilik yaptı ve çok çocuklu bir aile sahibi oldu. Şehre göç eden Ali eğitimi tamamlamak için değişik okullarda okudu. Evlenmeyi henüz erken buluyordu. Eğitimi bitirdikten sonra bir işe girerek çalışmaya başladı ve birkaç yıl sonra evlendi. Büyük şehrin yaşam şartları onun bakabileceği kadar çocuk sahibi olmasında önemli bir etken oldu.

Aşağıdaki soruları yukarıdaki metne göre cevaplandırınız.

1. Kırsal yerleşmelerde nüfus artışında hangi faktörler etkili olmaktadır? Söyleyiniz.
2. Şehirlerde doğal nüfus artışı oranının az olmasında neler etkili olmaktadır? Söyleyiniz.

Neden Nüfus Politikası

Nüfus ve nüfusun özellikleri ülkeler için hayati önem taşır. Nüfus miktarı ve özellikleri ile ülkelerin kalkınmaları arasında ilişki bulunmaktadır. Bir ülkenin kalkınabilmesi veya bir devletin varlığını devam ettirebilmesi için mutlaka nüfus gereklidir. Ancak günümüzde bazı ülkeler, aşırı nüfus artışının sorun oluşturması ve buna karşı önlem alınması gerektiğinden hareketle çeşitli nüfus politikaları uygulamaktadır. Türkiye'de farklı dönemlerde farklı nüfus politikaları uygulanmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarından planlı dönemin başladığı 1963 yılına kadar nüfus artış hızını yükseltici, bu dönemden günümüze kadar ise nüfus artış hızını düşürücü politikalar uygulanmış, hızlı nüfus artışının ekonomik kalkınmada bir engel olduğu düşüncesi yaygınlık kazanmaya başlamıştır.

Şekil 1: Türkiye'de nüfusun fazla olduğunu sembolize eden şekil

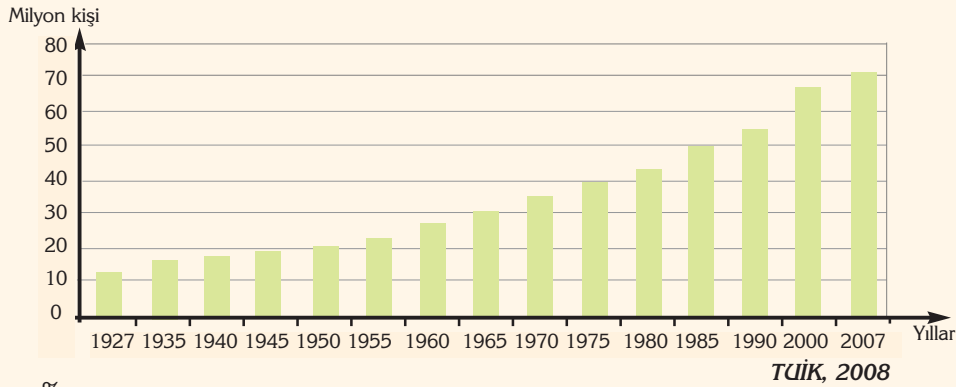
1963 öncesi dönemde aile planlaması gibi nüfus artış hızını kontrol altına alan, doğum oranlarını düşüren uygulamalar teşvik edilmezken 1963'ten sonra bu tür uygulamalar teşvik edilerek nüfus artışının yavaşlatılmasına yönelik politikalar hız kazanmıştır.

Türkiye nüfusunun yıllara göre artış tablosu

Sayım Tarihleri	Nüfus	Yıllık Nüfus Artış Hızı %
28. 10. 1927	13.648.270	-
20. 10. 1935	16.158.018	21,1
20. 10. 1940	17.820.950	19,59
21. 10. 1945	18.790.174	10,59
22. 10. 1950	20.947.188	21,73
23. 10. 1955	24.064.763	27,75
23. 10. 1960	27.754.820	28,53
24. 10. 1965	31.391.421	24,63
25. 10. 1970	35.605.176	25,19
26. 10. 1975	40.347.719	25,01
12. 10. 1980	44.736.957	20,65
20. 10. 1985	50.664.458	24,88
21. 10. 1990	56.473.035	21,71
22. 10. 2000	67.853.315	18,35
31. 12. 2007	70.586.256	15,53

TÜİK, 2008

Türkiye nüfusunun yıllara göre artış oranı grafiği (TÜİK, 2007)

TÜİK, 2008

Yukarıda yer alan tablolardan ve ön bilgilerinizden yararlanarak aşağıdaki soruları cevaplandırınız.

1. Türkiye'nin nüfusu yıllar içinde nasıl bir değişime uğramıştır?
2. Nüfusun yıllar içindeki değişiminde, uygulanan nüfus politikalarının nasıl etkisi olmuştur?
3. Nüfus artış hızının en az olduğu dönem hangi yıllar arasındadır? Bunda neler etkili olmuştur?
4. Yukarıdaki tablo ve grafiklerden yararlanarak Türkiye'nin yıllara göre nüfus artış hızı grafiğini hazırlayınız.

Nüfus Politikalarında Kilometre Taşları

1923 - 1963 Yılları Arasındaki Politikaların Dayanak Noktaları

- Fazla nüfusun bir ülke için siyasi ve askeri güç
- Tarımda makineleşmenin yetersiz olması nedeniyle
- Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı nedeniyle erkek insan gücüne çok fazla ihtiyaç olması
- Türkiye'nin hızla kalkınmak zorunda olması
- Hızlı çoğalma ile ülkedeki sosyal iş bölümü ve ihtisaslaşmayı sağlamak
- Türkiye'de ölüm oranının yüksek olması nedeniyle nüfustaki azalmanın doğumlardaki artışla önlenmeye çalışılması (Fotoğraf 1)
- Türkiye'nin tabii kaynaklarını işletmek, uygulanan tekniği modernleştirmek nüfus miktarının azalması
- Tifüs ve sıtma gibi hastalıkların yaygın olması sağladığı ve yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin özgürlüğünü devam ettirmesinin bir şartı olduğu düşünceleri

Fotoğraf 1: Çekirdek aile

Uygulanan Politikalar

1960 yılına kadar izlenen politikalar çeşitli sosyal, ekonomik ve hukuki önlemlerle desteklenmiştir. Bu önlemleri aşağıdaki maddeler altında toplamak mümkündür.

- Fazla çocuk sahibi olan ailelerin yol vergisinden muaf tutulması (1929)
- Nüfus artırma politikası ile doğum evi kurmak, fakir vatandaşlara ücretsiz ilaç dağıtmak (1930)
- Altı ya da daha fazla çocuklu annelerin para ya da madalya ile ödüllendirilmesi (1930)
- Çok çocuklu ailelere vergi muafiyetinin getirilmesi (1931)
- Nüfus artışını istenilen seviyeye çıkartmak, anne ve bebek ölüm oranlarını düşürmek için alınması gerekli önlemleri araştırmak üzere nüfus komisyonunun kurulması (1932)
- Göçleri teşvik etmek amacıyla göçmenlere gümrük muafiyeti getirilmesi (1934)

Yurt dışından gelen göçmenlerin

- Ülke geneline dağıtımı ve yerleştirilmesi
- Ekonomik ilgi alanlarına göre, çok düşük faizli ve uzun dönemli krediler verilmesi
- Çok çocuklu ailelere hazineye ait topraklardan tarla bağışlanması (1936)
- Evlenme yaşının erkekler için 17, kadınlar için 15'e indirilmesi (1938)
- Düşük ve gebeliği önleyici ilaç ve araçların satılması, kullanılması ve bu konuda eğitim ve propagan- da yapılmasının yasaklanması

Türkiye'de nüfusun az olması sorununu ulusal bir politika olarak ele alan Atatürk'te halk sağlığının korunması ve güçlendirilmesi, ölümlerin azaltılması, nüfusun artırılması önemle vurgulanmıştır.

Planlı dönem başlangıcından bu yana, kalkınma planları ile nüfus aile planlamasının birlikte uygulandığı görülmektedir. 1960 yılında Devlet Planlama Teşkilatı ve Sağlık Bakanlığı tarafından 1960 öncesi nüfus artışını teşvik eden nüfus politikasının değiştirilmesi üzerinde tartışmalar başlatılmıştır. Hızlı nüfus artışının iktisadi gelişmeye engel olduğu ileri sürülmüştür.

Politikaların Dayanak noktaları

- 1950 sonrasında sağlık hizmetlerinin gelişmesiyle ölüm oranının azalmaya başlaması
- Tarımda makineleşme
- Orduda insan gücünden çok silah gücünün ön plana çıkması
- Nüfus artışı, I. Beş Yıllık Kalkınma Planında (BYKP) bir sorun olarak tanımlanmakta ve nüfus artış hızını azaltıcı tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Uygulanan Politikalar

1960'larda Türkiye'de nüfus politikası alanında önemli sayılabilecek bazı gelişmeler olmuştur. 1963-1967 yıllarında uygulamaya konulan I. Beş Yıllık Kalkınma Planında yeni bir nüfus politikası oluşmaya başlamıştır. Bu yeni politika, ekonomik kalkınmanın olumsuz olarak etkilenmesini önlemeye yönelik bir amaç taşımaktadır. Bunun için gebeliği önleyici araçların ithalini ve satılmasını önleyen kanunların değiştirilmesi, isteyenlere bilgi verilmesi ve başlatılacak programları uygulayacak kişilerin eğitilmesi düşünülmüştür. Nüfus planlaması alanındaki hizmetleri yürütmek için 1965 yılında Sağlık Bakanlığına bağlı Nüfus Planlaması Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Nüfus Planlaması Kanunu ile kişilere istediği zaman, istediği sayıda çocuk sahibi olma özgürlüğü tanınmıştır.

1968'de uygulamasına geçilen II. Beş Yıllık Kalkınma Planında politika "aile planlaması" olarak değişmiş, aile planlaması ile anne çocuk sağlığı hizmetlerinin birlikte yürütülmesi planlanmıştır (Fotoğraf 2).

III. Beş Yıllık Kalkınma Planında nüfusun nitelik ve nicelik değişimleriyle sosyal ve ekonomik kalkınma arasında karşılıklı etkileşime değinilmiştir.

IV. Kalkınma Planında III. Beş Yıllık Kalkınma planda olduğu gibi anne çocuk sağlığı üzerinde durulmuştur.

1985-1989 yılları arasında uygulanan V. Yıllık Kalkınma Planında nüfusun sağlık, eğitim, beslenme ve barınma imkânları, bebek ölüm hızının azaltılması konuları üzerinde durulmuştur.

1990-1994 döneminde nüfus politikasının kapsamı, hızlı nüfus artışının çevre üzerindeki etkilerinin önlenmesi, kadının statüsünün yükseltilmesi konularını da kapsayacak biçimde genişlemiştir. 1994 yılı kalkınma programında, kadının kalkınmaya katılımı için politikaların geliştirilmesi, cinsiyete dayalı veri tabanı oluşturulması ve kadınların eğitiminin desteklenmesi vurgulanmıştır.

1996-2000 döneminde sanayileşme ve şehirleşmenin aile yapısında meydana getirdiği değişimden hareketle bu değişimin etkilerine karşı ailenin çağdaş kurum ve hizmetlerle desteklenmesi kararlaştırılmıştır.

2001-2005 döneminde nüfus artış hızındaki düşmenin devam edeceği tahmin edilmiş, aile planlaması hizmetlerinin sağlık hizmetleri ile bütünleştirilerek sunulacağı ilkesi benimsenmiştir.

2007-2013 döneminde Türkiye'nin değişen nüfus yapısı, özellikle eğitim, istihdam ve sosyal güvenlik alanlarındaki politikaların ele alınması kararlaştırılmıştır.

Fotoğraf 2: Yetişen nüfus

Türkiye'nin uyguladığı politikalar başarıya ulaşmış mıdır? Sizce ileride nüfusun durumunda nasıl bir süreç yaşanabilir?

Konuya Başlarken

1. Nüfusun özelliklerini bilmek bir ülkeler için neden önemlidir? Açıklayınız.
2. Nüfusla ilgili geleceğe yönelik tahminlerde bulunmak bir ülke için ne gibi avantajlar sağlar? Söyleyiniz

Nüfus Tahminleri

İnsanlar, günlük yaşantılarında ileriye dönük değişik planlar yaparlar. Yaptıkları bu planlara bağlı olarak ilerde neler yapmaları gerektiği konusunda çalışmalarda bulunurlar. Örneğin, genç bir kişi önce eğitimini tamamlamayı sonra bir iş sahibi olmayı düşünebilir. Buna benzer olarak bir fabrikanın mevcut üretim ve kapasitesini tespit ederek daha sonraki yıllarda ne kadar üretim yapabileceği konusunda ileriye dönük planlar yapılabilir.

Neden Nüfus Projeksiyonları?

Nüfus projeksiyonları, sosyal ve ekonomik politikaları yansıtan aynı zamanda sektörler için gerekli olan üretici ve tüketici kitlenin tespitinde yardımcı bir araç niteliğini taşımaktadır (Fotoğraf 1). Nüfus projeksiyonu ile; doğum, ölüm ve göç hareketlerinin ilerideki eğilimleri ile ilgili belli varsayımlara dayanarak nüfusun gelecekteki durumu hakkında tahminler yapılabilir. Nüfus projeksiyonları bölge, il veya daha küçük yerleşmeler bazında farklı boyutlarda hazırlanabilir.

Nüfus tahmin ve projeksiyonlarının dayandıkları yöntemler birbirlerinden etkilenmektedir. Demografik unsurlara göre yapılan nüfus projeksiyonları ile ekonomik nüfus projeksiyonları birbirleriyle karşılıklı ilişki içindedirler. Sosyal ve ekonomik gelişmeler, demografik değişkenler (doğurganlık, ölüm ve göçler) üzerinde etkili olmaktadır. Özellikle ekonomik kalkınma demografik değişkenler üzerinde daha fazla etkili olmaktadır. Örneğin; sanayinin belli merkezlerde artarak yoğunlaşması, inşaat sektöründeki yatırımların o merkezlerde artması, nüfusun bu merkezlere göç etmesine neden olmakta, dolayısıyla bu durum, nüfusun mekânsal dağılımını etkilemektedir.

Özel sektörün ve kamu kesiminin sunduğu sağlık hizmetlerinin artırılmasıyla bebek ve yetişkin ölümleri azalmaktadır. Özellikle kadınların eğitim seviyelerinin yükseltilmesi, aile planlaması yöntemlerinin kullanılmasını artırarak doğurganlıklarını etkilemektedir. Böylece nüfus artış hızı da azalmaktadır. Ailelerin yaşadıkları ekonomik ve sosyal çevre de ailelerin davranışlarında etkili olmakta, şehirlerde yaşayan kadınlarda doğurganlık anlayışı kırdaki yaşayanlara göre farklılık arz etmektedir. Bu nedenlerden dolayı, ekonomik ve sosyal alanlarda meydana gelen değişikliklerin demografik modele yansıtılması gerekmekte veya demografik unsurlara göre yapılan nüfus projeksiyonlarının ekonomik modelin sonuçlarına göre revize edilmesi gereği ortaya çıkmaktadır.

Ülkemizde nüfus projeksiyonlarının temel veri kaynaklarını nüfus sayımları ve demografik araştırmalar oluşturmaktadır. Nüfus sayımlarından, nüfus tahminlerine esas teşkil etmek üzere sayım yılındaki cinsiyete göre yaş grupları itibarıyla nüfus verileri alınmaktadır. Doğurganlık, yaşa özel doğum oran-

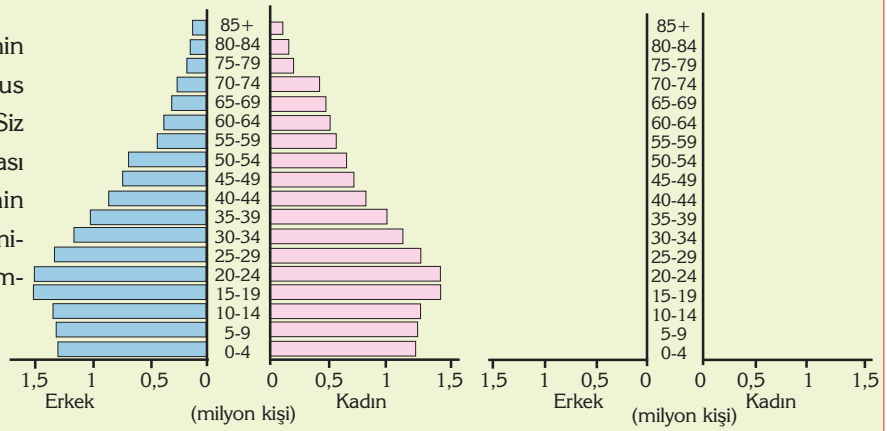
Fotoğraf 1: Nüfus yoğunluğunun fazla olduğu İstanbul

ları bebek ölüm oranları ile ilgili veriler doğrudan demografik araştırmalardan alınmaktadır. Ayrıca, bu tür verilerin doğrudan temin edilemediği durumlarda ise; toplam doğurganlık oranlarını, bebek ölüm oranlarını, ortalama doğan ve yaşayan çocuk sayılarını ve son bir yıl içindeki doğumlara ait verileri kullanarak hesaplama imkânı bulunmaktadır.

Türkiye nüfusunda öngörülen değişimler çeşitli nüfus artış hızları da dikkate alınarak yapılmış projeksiyonlarla ortaya konulmuştur. Bununla birlikte bu yöntemle geleceğe yönelik tahminler de yapılabilir. Nitekim yapılacak basit bir projeksiyon hesabı ile tahminleri 2010 ve 2020 yıllarına kadar çıkarmak mümkündür. Buna göre Türkiye'nin nüfusunun 2000 yılında 70 milyona yaklaşacağı tahmin edilmiş ve sayım sonucunda 68,5 milyon olduğu görülmüştür. Türkiye nüfusunun 2010 Yılında 75 milyon civarında, 2020 yılında da ise 90 milyon civarında olacağı tahmin edilmektedir.

İnternet Araştırması

Yanda Türkiye'nin 2000 yılına ait nüfus pramidi verilmiştir. Siz de internet araştırması yaparak Türkiye'nin 2007 yılı nüfus pramidini oluşturarak yorumlayınız.

Haber Köşesi

Genç Türkiye Yaşlanıyor

Uzmanlar ülkemizdeki nüfus değişiminin gelişmiş ülke profiline yaklaştığımızın göstergesi olduğunu söylüyor.

Nüfus oranımız değişiyor; piramitten dikdörtgene dönüşüyor. Örneğin, 2000'de yaklaşık 5,5 milyon olan 65 yaş ve üzeri nüfus, 2050'ye kadar 17 milyona ulaşacak. Bilim adamları, şimdiden buna göre politikalar belirlenmesi gerektiğini söylüyor.

Türkiye'nin nüfus yapısı ciddi ve radikal bir değişim içinde. 1935'ten bu yana saptanan değişimler özellikle 2000'de önemli bir değişim yaşanmıştır. 2020 ve 2050 ise çok daha radikal değişimlere sahne olacak gibi görünüyor. Türkiye'nin nüfus yapısını gösteren grafik arı kovanı şeklinde olacaktır. Bu ise Türkiye'nin az gelişmiş ülke statüsünden çıkıp, gelişmiş ülkeler statüsüne doğru ilerlemesi anlamına gelmektedir.

Artık Türkiye'nin yaşlı nüfusa ilişkin ekonomik ve sosyal politikalar üretmesi gerekiyor. Hacettepe Nüfus Etütleri Enstitüsü Müdürlüğü'nün tespitlerine göre, 2050'ye kadar nüfus artış hızında azalma olacak toplam nüfus içinde yaşlı nüfusun oranı da artmaya devam edecektir.

Doğurganlık oranının 1995-2000 döneminde % 24'e kadar düşeceği, ölüm oranlarının da gerileyerek %10'dan, % 5,9'a düşeceği yapılan hesaplarda tahmin edilmiştir. Ancak önceki yıllarda hesaplanan bu oranlar gerçekleşmemiştir. Nüfus artış hızı ve büyüme oranı değişmediği takdirde Türkiye'nin iki katı nüfusa sahip olması için 26 yıl gerekmektedir. Yapılan hesaplamalara göre nüfus, % 1'lik artışla 69 yıl, % 2'lik artışla 35 yıl ve % 3'lük artışla 23 yıl sonra iki misline çıkacaktır.

Demografik analizlerde çok uzun dönemli projeksiyonların anlamlı olmadığı bilinmektedir. Çünkü projeksiyonlar, matematiksel formüllerle nüfus konusunda ileriye dönük tahminler yapar. Ancak bu tahminler, normal şartlar göz önüne alınarak yapıldığı için ülkelerin siyasi, sosyal ve ekonomik yapılarında meydana gelen değişiklikler nüfus projeksiyonlarında da değişikliklere sebep olacaktır.

Bilgi Kutusu

Dünya'da ve Türkiye'de Yaşlanan Nüfus

Nüfusun yaşlanması, 21. yy.da ön plana çıkan en önemli demografik olgulardan biridir. Bütün dünyada insanlar daha uzun yaşamakta, doğum oranları azalmakta ve dolayısıyla yaşlı nüfus sayısal ve oransal olarak artmaktadır. Nüfus yaşlanması, sağlıktan sosyal güvenliğe, çevre ile ilgili konulardan eğitime, iş olanaklarına, sosyalkültürel faaliyetlere ve aile hayatına kadar toplumun bütün yönlerini etkilemektedir.

Çoğunlukla gelişmiş ülkelerde daha görünür olan yaşlanma olgusu, artık gelişmiş ülkeler kadar, gelişmekte olan ülkeler açısından da önemle değerlendirilmesi gereken bir konudur.

Gelişmiş ülkelerde nüfusun yaşlanmasının sosyoekonomik yapıya olan etkileri üzerine birçok değerlendirme ve çalışma yapılmakta ve yaşlı nüfusun sosyal yaşamdan koparılmadan hayatlarını devam ettirmelerine yönelik çalışmalar önem kazanmaktadır. Türkiye'nin nüfustaki değişimlerin ve bu değişimlerin yansımalarının iyi değerlendirilmesi, yaşlanma olgusunun etkilerinin ülke için bir probleme dönüşmeden çözümlenmesini sağlayacaktır. 2005 yılında % 5,7 olan Türkiye'de 65 yaş ve üzeri nüfusun oranının 2050 yılında % 17,6'ya ulaşacağı düşünüldüğünde yaşlanma ile ilgili politika gereksinimleri daha iyi anlaşılacaktır. Bu rapor, yaşlanma ile ilgili politika geliştirme ve uygulama konusunda bir hareket noktası olması amacıyla hazırlanmıştır.

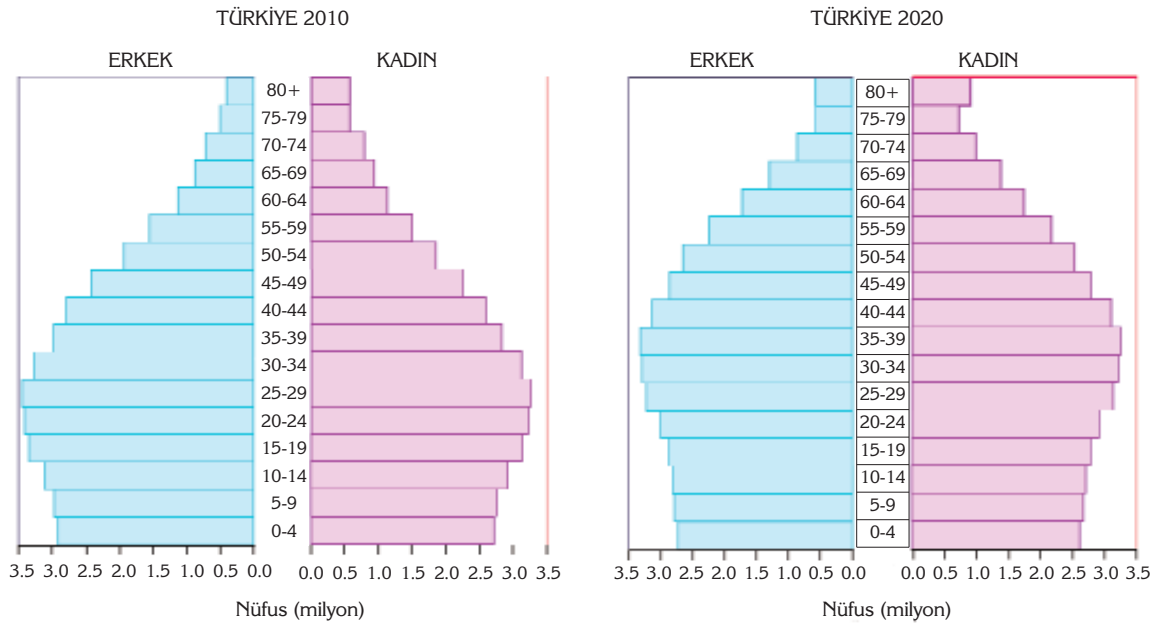
Ülkemizde yaşlı ve yaşlılıkla ilgili toplumsal kalıplara tarihsel açıdan bakıldığında, eski Türklerde atanın - kadın ya da erkek - daima korunduğu anlaşılmaktadır. Cumhuriyet döneminden itibaren Türkiye'de toplum ve aile yaşamında hızlı ve önemli değişimler olmuştur. Hızlı değişimler toplumsal kurumları, davranış ve değerleri değiştirmiş, ailedeki değişimler yaşlının statüsünü ve fonksiyonlarını etkilemiştir. Ancak Türkiye'de aile yapısı değişirken, ailenin fonksiyonları aynı yönde değişmemiştir. Bir yandan geniş aileden yeni çekirdek aileler ayrılmış, öte yandan fonksiyonel açıdan aile ve akrabalık sistemi oluşmuştur. Sonuç olarak kır ve kentte aileler ayrı hanelerde otursalar da, akrabalar arasında karşılıklı yardım ve destek beklenmektedir. Maddi desteğin yanında çocuk bakımında ana-babadan yardım istenilmekte, yaşlı ana babanın bakım ve geçim sorumluluğu ise yetişkin çocuklarına düşmektedir.

Tüm diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de artık yaşlılık olgusunun ve yaşlılık politikalarının yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir. Yaşlanmaya bakış açısı, yaşlıya bakım sağlamanın ötesinde, toplumla bütünleşme, kaybolan statü ve rollerin yeniden kazanımı, işlevlerin artırılması, boş zamanların etkili değerlendirilmesi gibi konuların tartışılmasını içermektedir.

Ancak, yaşlılığın ölümlü bağdaştırılması ve ölümlü bir tutulması çeşitli kalıp yargı ve inanışları da beraberinde getirmektedir. Toplumda yaşlı denilince; bakıma muhtaç, yürüme güçlüğü olan, değişime kapalı, mutsuz, yalnız ve sosyal ilişkileri zayıflamış bireyler akla gelebilmektedir. Tecrübe ve bilgeliği gibi yaşlılığın olumlu yönleri göz ardı edilerek sürekli yaşlılık ile ilgili olumsuzluklara vurgu yapılabilir. Aktif ve sağlıklı yaşlılık süreci geçiren çok sayıda yaşlı değerlendirme dışı tutulmaktadır.

İnternet Haberi

Yıllar Yaş Grubu	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0-4	6.656	6.658	6.631	6.575	6.493	6.494	6.493	6.491	6.489	6.485
5-9	6.523	6.502	6.524	6.569	6.604	6.599	6.581	6.548	6.509	6.475
10-14	7.051	6.941	6.796	6.660	6.574	6.537	6.539	6.567	6.592	6.592
15-19	6.853	6.959	7.046	7.093	7.089	7.039	6.926	6.781	6.648	6.558
20-24	6.260	6.344	6.464	6.595	6.717	6.835	6.945	7.031	7.073	7.061
25-29	6.481	6.373	6.271	6.206	6.195	6.238	6.327	6.447	6.572	6.684
30-34	6.736	6.715	6.671	6.610	6.537	6.455	6.352	6.251	6.182	6.162
35-39	6.331	6.458	6.559	6.634	6.680	6.700	6.686	6.642	6.576	6.493
40-44	5.329	5.528	5.737	5.939	6.118	6.279	6.411	6.512	6.581	6.616
45-49	4.570	4.671	4.781	4.923	5.072	5.255	5.457	5.665	5.859	6.026
50-54	3.969	4.063	4.156	4.252	4.354	4.461	4.566	4.675	4.800	4.948
55-59	3.272	3.389	3.499	3.605	3.710	3.814	3.910	4.001	4.091	4.183
60-64	2.392	2.525	2.668	2.805	2.940	3.021	3.131	3.256	3.378	3.482
65-69	1.806	1.837	1.883	1.955	2.053	2.154	2.261	2.378	2.508	2.663
70-74	1.462	1.488	1.503	1.508	1.505	1.498	1.516	1.563	1.643	1.752
75 +	1.649	1.707	1.766	1.824	1.882	1.926	1.971	2.019	2.069	2.122
Toplam	77.340	78.156	78.957	79.746	80.524	81.304	82.072	82.828	83.571	84.301

Etkinlik

1. Yukarıdaki tablodan ve nüfus pramitlerinden yararlanarak defterinize bir grafik oluşturunuz.
2. 2010 ile 2020 yılları arasında meydana gelebilecek nüfus artışına bağlı ortaya çıkacak olumlu ve olumsuz sonuçlar hakkında çıkarımlarda bulununuz.

7. BÖLÜM ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

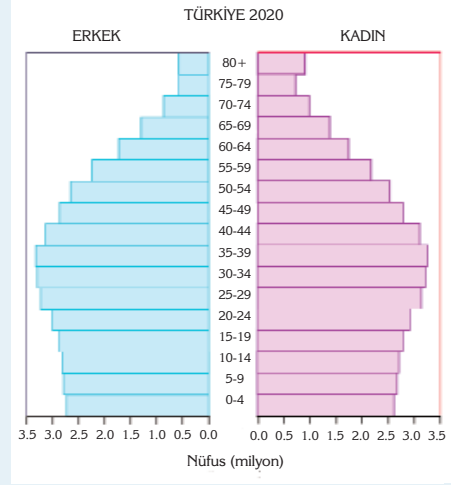
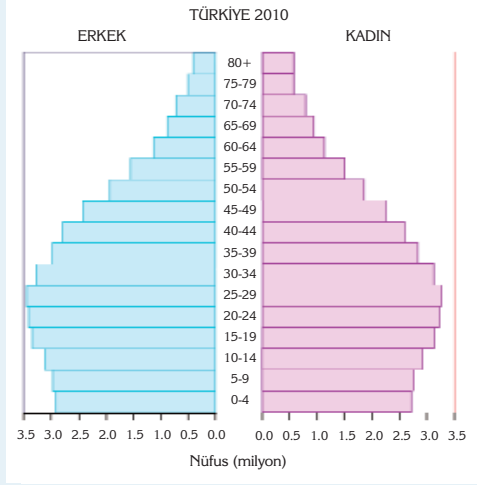
Aşağıdaki soruları cevaplandırınız.

1. Türkiye'nin nüfus özelliklerinin bilinmesi neden önemlidir?
2. Türkiye'de uygulanan nüfus politikalarında zaman içinde niçin değişikliğe gidilmiştir?
3. Türkiye'de nüfus artış hızının artırılması için ne gibi uygulamalar yapılmıştır?
4. Türkiye'nin kalkınması ile nüfus miktarı ve yapısı arasında nasıl bir ilişki vardır?
5. Nüfusun artış hızını yükseltmek için uygulanan politikaların dayanak noktaları nelerdir? Sınıflandırınız.
6. Nüfus planlamasının Türkiye için önemi nedir?
7. Nüfus politikaları uygulanırken nelere dikkat edilmelidir?
8. Nüfusun şehirlerde toplanmasının ve kadınların iş hayatına girmesinin nüfusun yapısı üzerinde nasıl bir etkisi olmuştur?
9. Türkiye'nin ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda yatırımlar yapmasında nüfusun hangi özellikleri ne gibi önem taşır?
10. Türkiye'nin demografik yapısı ile kalkınma planlarının hazırlanmasında nasıl bir ilişki vardır?

Aşağıdaki çoktan seçmeli soruları cevaplandırınız.

1. Aşağıdakilerden hangisi cumhuriyetin ilk yıllarında uygulanan nüfus politikalarından değildir?
A) Fazla çocuk sahibi olan ailelerin yol vergisinden muaf tutulmaları
B) Doğum evleri kurmak ve ücretsiz ilaç dağıtmak
C) Şehirlere göçün teşviki
D) Gümrük muafiyeti
E) Çok çocuklu ailelerin para ya da madalya ile ödüllendirilmesi
2. Türkiye'nin nüfusu 1927'den 2000 yılına gelinceye kadar 13,6 milyondan 67,8 milyona yükselmiştir. Hızlı nüfus artışının nedeni olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?
A) Sağlık hizmetlerinin gelişmesi B) İnanç ve gelenekler C) Sosyal ve ekonomik koşullar
D) Nüfus planlamaları E) Beslenme koşullarının iyileştirilmesi
3. Cumhuriyetin ilk yıllarında nüfus artışını yükselten politikalar uygulanmış ancak 1940 - 1945 yılları arasında nüfus artış hızının düştüğü görülmüştür. Bu durum ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?
A) Sıtma ve tifüs gibi hastalıkların etkisinde kalması
B) Türkiye'nin savaşa girmesi
C) Yurt dışından göçmen kabulünün yasaklanması
D) Doğal afetlerin yaşanması
E) Seferberlik nedeniyle erkek nüfusun silah altına alınması
4. Bir araştırmacı "Türkiye'nin yaşlı nüfus oranı artmakta genç nüfus oranı ise azalmaktadır." diyor; I. Sağlık hizmetlerinin gelişmesi
II. Beslenme koşullarının iyileştirilmesi
III. Aile planlaması
IV. Çalışabilir nüfus oranının azalması
maddelerinden hangisi ya da hangileri bu görüşe uymaz?
A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve III D) II ve IV E) III ve IV

5.

Türkiye'nin 2010 ve 2020 yılı tahmini nüfus piramidleri incelendiğinde, nüfusla ilgili aşağıdaki maddelerden hangisine ya da hangilerine ulaşamaz?

- I. Nüfus artış oranının artıp artmadığı II. Genç nüfusun aktif nüfusa oranı
III. Kadın nüfusun çalışan nüfus içindeki payı, IV. Köyden kente göçün oranı
- A) I B) II C) IV D) III ve IV E) I ve II

6. Ülkemizde nüfus artış hızının yükselmesi değişik sorunları da beraberinde getirmektedir. Bunlar arasında;

- I. İç ve dış göçlerin yaşanması
II. İş gücü potansiyelinin artması
III. Plansız kentleşmenin meydana gelmesi,
IV. Konut ihtiyacının artış göstermesi
- gibi özelliklerden hangisi ya da hangileri gösterilemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) II ve III D) I ve II E) III ve IV

7. Türkiye'de nüfus artış hızını düşürücü politikaların uygulanmasının en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarımda makineleşme
B) Ölüm oranlarının sağlık hizmetlerinin gelişmesiyle azalması
C) Nüfus artış hızının ekonomik kalkınmayı olumsuz yönde etkilemesini önlemek
D) Ülke savunmasında insan gücünden çok silah gücünün ön plana çıkması
E) Anne ve çocuk sağlığını koruma isteği

8. Nüfus projeksiyonları ile elde edilmek istenen en önemli sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğum oranını tespit etmek B) Yaş gruplarını tespit etmek
C) Eğitim seviyesini tespit etmek D) Ölüm oranını tespit etmek
E) Ekonomik, sosyal ve kültürel yatırımların nasıl olacağını tespit etmek

9. Ülkemizde uygulanan nüfus artış hızını düşürücü politikalara rağmen toplam nüfus içindeki en büyük pay genç nüfusa aittir. Genç nüfusun fazla olmasının yararları arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Mal ve hizmetlere olan talebin artması B) Ticaretin canlanması
C) Demografik yatırımların artması D) İş gücünün sağlanması
E) Üretimin artması